Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central, (judecător: Romanaș A.)
dosarul nr.2a-1367/2024

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

27 martie 2025 mun.Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Grosu Stanislav
Judecători Țihonschi Alina și Holban Radu
Grefier Inna Oineagra

examinând în ședință publică, apelul declarat de avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Andrian, împotriva hotărârii judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 iunie 2024,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Kolodrevschi Maria și Kolodrevschi Serghei către Roșca Adrian cu privire la repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamanților:

La 18 octombrie 2022 reclamanții Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei prin intermediul avocatului Munteanu Diana a înaintat o cerere de chemare în judecată către Roșca Adrian prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 21 717 lei, celui moral în mărime de 20 000 lei și cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu intentarea prezentei cauze civile.

În motivarea acțiunii reclamanții au menționat că, sunt proprietarii casei de locuit amplasată în mun. Orhei str. Frunze, 27 iar pârâtul Roșca Adrian le este vecin, fiind proprietarul imobilului din *****.

Explică că, la data de 27 aprilie 2022, de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Roșca Adrian învinuit de comiterea contravenției prevăzute de ***** Codul contravențional, pentru faptul că, la 08 aprilie 2022 în jurul orei 15:20, samavolnic a tăiat din acoperișul imobilului pe care îl deține cu drept de proprietate, fără acordul lor profitând de faptul că sunt plecați peste hotarele RM, în consecință deteriorând acoperișul și cauzându-le o daună materială considerabilă.

Declară că, organul de poliție a fost sesizat de către *****, reprezentantul prin procură a reclamanților, în gestiunea și grija căruia se află bunurile lor, atât timp cât sunt plecați peste hotarele țării.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei sediul Central din 18 mai 2022, Roșca Adrian a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de ***** Cod

contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă în cuantum de 20 u.c., hotărâre ce a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022.

Notează reclamanții că, pentru stabilirea cuantumului prejudiciului cauzat de pârâtul Roșca Adrian, în urma deteriorării acoperișului, au apelat la serviciile de avaluare prestate de Camera de Comerț și Industrie, filiala Orhei.

Astfel, potrivit Raportului de evaluare din 20 iunie 2022, valoarea de piață a lucrărilor de reparație, în vederea readucerii acoperișului la starea inițială constituie 21 727 lei, iar prejudiciul moral estimându-l la suma de 20 000 lei.

De drept își întemeiază pretențiile pe dispozițiile art. art.19 alin.(1)-(3); 2036 alin.(1); 2037 alin.(1)-(3) Cod civil.

Nefiind de acord cu cererea de chemare de chemare în judecată, Roșca Adrian a depus referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În motivare menționează, că este proprietar al imobilului situat pe *****, iar gardul care îl desparte este și hotarul dintre imobilele părților în litigiu.

În perioada anului 2019 când vecinii Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei au construit anexa cu suprafața de 37.53 m/2, care are și un spațiu destinat cazangeriei, au fost efectuate fără autorizația corespunzătoare, fără a ține cont de faptul că, toate scurgerile și instalațiile au fost montate pe teritoriul ce aparține imobilului său și fără respectarea distanței minime de 60 cm între gard și zidul construcției.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 iunie 2024, acțiunea a fost admisă parțial:

- S-a încasat de la Roșca Adrian în beneficiul reclamanților Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei, suma de 21 727,00 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 2 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4 000,00 lei cu titlu de asistență juridică;

- S-a încasat de la Roșca Adrian în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 771,81 lei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la data de 17 iulie 2024, apelantul Roșca Adrian și avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Adrian au contestat hotărârea primei instanţe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2024 nu s-a data curs cererii de apel depusă de apelantul Roșca Adrian și avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Adrian și s-a acordat termen până la 11 noiembrie 2024 pentru prezentarea cererii de apel motivate și dovada achitării taxei de stat în original în mărime de 333,69 lei.

La data de 11 noiembrie 2024, apelantul apelantul Roșca Adrian și avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Adrian au depus dovada achitării taxei de stat și cerere de

apel motivată, cu solicitarea admiteri cereri de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel apelanții repetat invocând argumentele din referință, suplimentar au menționat că, construcția auxiliară (cazangeria) construită de Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei a fost ridicată pe hotarul proprietății sale fără respectarea distanței admisibilă stabilite de legiuitor, acordul său și autorizației corespunzătoare.

Susține că, din planșele fotografice anexate la materialele cauzei fiind vizibil faptul că, la casa de locuit ce aparține familiei Kolodrevschi de pe ***** nu sunt instalate jgeaburi de evacuare a apei, cât și suporturi ce ar opri căderea liberă de la înălțimea de circa 5,5-6 metri a zăpezii sau gheți care ulterior cu putere și viteză cade pe acest șopron, care ulterior nimerește direct pe teritoriul casei sale, iar pentru a remedia această situație a construit un gard, fapt pentru care a suportat cheltuieli de procurare a țiglei metalice și alte materiale necesare.

În continuare afirmă că, acoperișul nu a fost deteriorat, ci doar modificat, iar familia Kolodrevschi folosesc și până în prezent acest șopron, nefiind prezentată vre-o careva dovadă că, în rezultatul modificărilor efectuate i-au fost cauzate careva prejudicii bunurilor ce sunt păstrate în acest șopron.

Remarcă faptul că, prin depunerea cererii reconvenționale în cadrul acestui proces, care mai apoi a fost restituită, Roșca Adrian a fost lipsit de dreptul de a prezenta contraargumente prin numirea unei expertize în scopul estimării prejudiciului material.

Mai mult afirmă că, în proces nu a fost citat expertul, care a întocmit Raportul de evaluare nr.03705467 din 20 iunie 2022 pentru a fii audiat pe marginea Raportului nominalizat, întru elucidarea prejudiciului real cauzat.

În continuare afirmă că, la emiterea hotărârii de judecată prin care s-au admis cerințele reclamanților Kolodrevschi au jucat un rol negativ și răspunsurile Primăriei Orhei, or Autoritatea Publică Locală s-a implicat în soluționarea acestui conflict, fiind prezentate probe neveridice și executate la propriu de fiica reclamanților, lucrător al ASP Cadastru.

Remarcă faptul că, toate lucrările de construcție a locuinței ce-i aparține și a altor căi de acces sunt efectuate în baza autorizației de construcție și cu respectarea tuturor normelor legale în construcție, fără careva abateri.

În contextul celor expuse, apelantul menționează că nu el, ci reclamanții se fac vinovații de producerea acestui incident, deoarece prin acțiunile lor ilegale au construit construcția fără respectarea distanței admise de legislația în construcție.

De drept își întemeiază pretențiile pe dispozițiile art. art.585 alin.(1)-(3); 586; 587 alin.(1)-(2); 588 alin.(1)-(2); 595; 598 Cod civil; 184 Cod procedură civilă; legea nr.163 din 09 iulie 2010 „Privind autorizarea executării lucrărilor de construcție”.

Declarațiile părților în ședința de judecată a instanței de apel:

Apelantul Roșca Adrian și avocatul acestuia Soltan Vadim, a pledat pentru admiterea cereri de apel, casarea hotărârii instanței de fond pe motivele invocate în apel,

menționând că, reclamanții/intimații au solicitat încasarea prejudiciului ca urmare a hotărârii judecătorești prin care Roșca Adrian a fost recunoscut vinovat pentru fapta de samavolnicie, or ridicarea construcției fusese efectuată cu acordul familiei Kolodrevschi.

Totodată, menționează că la construcția vecinilor Kolodrevschi nu sunt instalate ulucile, situație ce provoacă scurgerea apelor, zăpezi pe teritoriul pârâtului/apelantului, mai mult primii nici nu au fost de acord să soluționeze litigiu pe cale amiabilă.

Afirmă că, prejudiciul stabilit în Raportul de evaluare și încasat de instanța de fond în cuantum de 21 727 lei se referă la toată construcția, pe când la caz a fost tăiat doar o porțiune din acoperiș.

Suplimentar apelantul Roșca Adrian a menționat că, construcția fusese ridicată de către vecini săi fără a fii coordonată cu el, iar în vara anului 2020 când a construit un mangal a tăiat o folie din țigla metalică din acea construcție. Inițial reclamanții/intimații nu au depus o careva plângere referitor la această situație, după care fratele celor din urmă au pătruns pe teritoriul său pentru a remedia această gaură.

La întrebarea instanței, apelantul a indicat că, până a tăia acoperișul nu a apelat la instituțiile de stat, iar pentru aceasta a fost sancționat pentru fapta de samavolnicie.

Susține că a recurs la acest fapt pentru că, acoperișul ajungea pe teritoriul său, prin tăierea unei bucății din țiglă metalică nu a afectat construcția vecinilor, mai mult construind o bordură pentru a împiedica căderea apei și zăpezi pe teritoriul său.

La rândul său, avocatul Munteanu Diana în interesele intimaților Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei, considerând posibil petrecerea ședinței de judecată în lipsa acestora, a pledat pentru respingerea cereri de apel ca neîntemeiată din considerentele ce succed:

Pârâtul/apelantul Roșca Adrian a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzută de art.335 Cod contravențional, iar prin hotărârea judecătoriei Orhei, sediul central din 18 mai 2022, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, pentru faptul că la data de 08 aprilie 2022, în jurul orei 15:20, samavolnic a tăiat acoperișul imobilului familiei Kolodrevski pe care îl deține cu drept de proprietate.

Respectiv, întru apărarea dreptului de proprietate și stabilirea prejudiciului cauzat soții Kolodrevski s-a adresat Camerei de Comerț și Industrie pentru întocmirea și stabilirea pagubei comise de Roșca Adrian prin acțiunile lui culpabile și ca rezultat să fie emis Raportul de evaluare, la care a fost invitat și pârâtul/apelantul, deși a recepționat invitația, însă nu s-a prezentat. Respectiv evaluatorul a constat clar că, prejudiciul cauzat prin faptul că, a fost tăiat o porțiune din suprafața de acoperișiși de 5 m/2, constituie suma de 21 727 lei.

Afirmă că, instanța de fond a acordat posibilitatea părții apelante la cererea acestora să se adreseze la un alt expert pentru întocmirea unui alt Raport de evaluare.

Deși partea apelantă invocă încălcarea dreptului de vecinătate, prin încălcarea distanței de la linia de hotar, însăși acesta confirmă că nu există un careva act pentru delimitarea hotarului și că acesta nu au fost posibil de efectuat de Serviciul Cadastral din simplul fapt că acesta nu a fost de acord cu această acțiune. La nenumăratele plângeri

depuse de Roșca Adrian către soții Kolodrevski nu s-a constat careva încălcări admise de aceștia la ridicarea acestei construcții.

Remarcă că, potrivit Raportului de evaluare pentru remedierea situație urmează a fii schimbat tot acoperișul, nu doar a unei porțiuni din el.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, examinând materialele dosarului, audiind participanții la proces Colegiul civil consideră necesar să admită cererea de apel declarată de Soltan Vadim în interesele lui Roșca Andrian din următoarele motive:

În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel constată că judecătoria Orhei, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii la 18 iunie 2024, iar cererea de apel nemotivat a fost declarată la 17 iulie 2024, iar cel motivat la 11 noiembrie 2024, prin urmare în termenul legal.

În conformitate cu art. 385 lit.”c” CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 386 alin.1) lit. ”d” CPC, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanța de apel, dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Materialul probant atestă faptul că, prin procesul verbal cu privire la contravenție, din 27 aprilie 2022, emis de agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Orhei, Roșca Adrian a fost învinuit în comiterea contravenției prevăzute de ***** Codu contravențional, pentru faptul că, la data de 08 aprilie 2022, în jurul orei 15.20, samavolnic a tăiat din acoperișul vecinului – Kolodredrevski, deteriorând acoperișul de la cazangeria ultimului .

Prin Hotărârea Judecătoriei Orhei sediul Central din 18 mai 2022, Roșca Adrian a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de ***** Cod contravențional fiindu-i stabilit ultimului o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 20 unități convenționale echivalentul a 1 000 lei (f. d. 27-30).

Ulterior, prin Raportul de evaluare, nr. 0370467 din 20 iunie 2022, întocmit de către Camera de Comerț și Industrie a fost determinat valoarea de piață a lucrărilor de reparație a porțiunii de acoperiș la casa de locuit amplasată pe adresa ***** estimarea manoperei și a materialelor de construcție necesare pentru porțiunea tăiată cu suprafața de S- 5,4 m2.

Astfel, s-a concluzionat că, valoarea de piață a lucrărilor de reparație (readucerea la starea inițială) a acoperișului deteriorat (tăierea porțiunii acoperișului) la casa de locuit a proprietarilor Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei amplasată în ***** evaluate la data de 03 iunie 2022 constituie 21 727,00 lei. (f. d. 11-21)

Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Astfel, înaintând acțiunea dedusă judecății, reclamanții Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei prin intermediul avocatului Munteanu Diana a înaintat cerere de chemare în judecată către pârâtul Roșca Adrian prin care a solicitat încasarea prejudiciului material ca urmare a readucerii acoperișului la starea inițială în mărime de 21 727 lei, încasarea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei, precum și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18.06.2024, acțiunea a fost admisă parțial:

- S-a încasat de la Roșca Adrian în beneficiul reclamanților Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei, suma de 21 727,00 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 2 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4 000,00 lei cu titlu de asistență juridică;

- S-a încasat de la Roșca Adrian în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 771,81 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, apelantul Roșca Adrian și avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Adrian a contestat-o cu apel.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, Colegiul civil constată că instanţa de fond, deși corect a dispus încasarea de la Roșca Adrian a prejudiciului material în cuantum 21 727 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4 000 lei și taxei de stat în mărime de 771,81 lei, neîntemeiat însă a ajuns la concluzia temeiniciei cerințelor reclamanții/intimaților Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei în latura încasări prejudiciului moral, fapt pentru care Colegiul civil o va respinge reieșind din următoarele considerente.

Cu referire la încasarea prejudiciului material în cuantum de 21 727 lei de la pârâtul/apelantul Roșca Adrian în beneficiul reclamanții/intimații Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei, Colegiul civil, analizând argumentele prezentate în apel, a reținut că suma respectivă a fost corect stabilită de instanța de fond și, implicit, corect admisă spre încasare. Această concluzie reiese clar din Raportul de evaluare nr. 0370467 din 20 iunie 2022, care constituie o probă concludentă și pertinentă în cauză.

Raportul a fost întocmit de un expert evaluator autorizat și oferă o estimare obiectivă și fundamentată a prejudiciului suferit de reclamanții, ca urmare a faptei imputabile pârâtului Roșca Adrian. Prin urmare, cuantumul prejudiciului de 21 727 lei reflectă valoarea reală a pagubei materiale. Având în vedere că această sumă este prezentată clar și justificată în cuprinsul Raportului, Colegiul apreciază că nu se impune audierea suplimentară a expertului în fața instanței de apel, întrucât nu sunt necesare lămuriri sau concretizări suplimentare cu privire la conținutul și concluziile Raportului.

Or, acționarea ilicită, cu vinovăție a lui Roșca Adrian a fost dovedită pe deplin prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 mai 2022, care din conținutul acesteia rezultă că cel din urmă a recunoscut vina integral și regretă fapta comisă, solicitând aplicarea unei sancțiuni sub formă de amendă (f.d.27).

Respectiv, după cum rezultă din Raportul de evaluare întocmit de specialistul desemnat, se constată că pentru remedierea deficiențelor constatate este necesară înlocuirea completă a acoperișului clădirii. Astfel, soluția tehnică propusă nu vizează

doar reparația sau schimbarea unei porțiuni izolate, ci presupune demontarea integrală a structurii existente și înlocuirea acesteia cu un nou acoperiș, în conformitate cu normele tehnice și de siguranță în vigoare.

În ceea ce privește susținerile apelantului, potrivit cărora responsabilitatea pentru producerea incidentului nu îi aparține, ci revine reclamanților/intimaților care ar fi edificat construcția în litigiu cu încălcarea distanțelor legale și a normelor în materie de urbanism și construcții, Colegiul reține că aceste aspecte exced cadrul procesual al prezentei cauze, urmând a fi analizate în contextul unui alt dosar, distinct ce se află în examinare pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Central, fapt confirmat în ședința de judecată de părțile în litigiu.

Sub un alt aspect, Colegiul menționează că, potrivit materialelor cauzei, nu a fost formulată nici o cerere reconvențională care să permită examinarea susținerilor apelantului referitoare la pretinsa culpă a reclamanților/intimaților în producerea incidentului. În absența unei astfel de cereri, instanța este ținută de limitele cadrului procesual stabilit prin cererea de chemare în judecată și prin apărările formulate, neputând analiza aspecte care exced obiectului litigiului astfel cum a fost el determinat de părți.

Având în vedere aceste aspecte, Colegiul civil consideră că nu există temeiuri de natură să conducă la modificarea hotărârii instanței de fond sub acest aspect, iar apelul formulat de pârât este nefondat în ceea ce privește contestarea sumei acordate cu titlu de despăgubire materială în cuantum de 21 727 lei.

Cu referire la cheltuielile de judecată, conform prevederilor art.82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art. 90 lit. i) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistență juridică.

Potrivit prevederilor art. 96 alin. 1) CPC, Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Potrivit prevederilor alin.11) al aceluiași articol, cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Din normele de drept citate supra, rezultă în mod cert că, partea care a avut câștig de cauză este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de asistență juridică dacă aceasta a fost reprezentată în judecat.

Potrivit recomandărilor privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică aprobate prin decizia nr. 2 a Consiliului Uniunii Avocaţilor din 30.03.2012, la determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ţine cont și de complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea problemelor juridice ridicate de speţă.

Soluţionînd cererile de restituire a cheltuielilor pentru asistenţă juridică acordată, instanţa reţine, că pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

În acest sens instanța reține că, potrivit art. 118 Cod de procedură civilă fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Or, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză, Colegiul apreciază ca fiind justificată concluzia instanței de fond privind încasarea acestora la suma de 4 000 lei cu titlu, or, reclamanții Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei pe marginea cauzei date au fost reprezentanții de avocatul Munteanu Diana, împuternicită în baza mandatului nr.1842063 din 30 iunie 2022 și nr.1842062 din 30 iunie 2022 (f.d.2,3).

Potrivit bonului de plată nr.043507 din 17 octombrie 2022 și bonului de plată nr.043508 din 17 octombrie 2022, pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocat reclamanții Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei au achitat onorariul în sumă totală de 4 000 lei (f.d.44-45).

Astfel, având în vedere contribuția avocatului la soluționarea cauzei, cuantumul onorariului, care a este necesar, realmente şi rezonabil ca mărime, Colegiul menționează că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a admite solicitarea reclamanților/intimaților cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate în prezenta cauză.

Totodată, conform art. 98 Cod procedură civilă, (1) Cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Astfel, reieșind din conținutul normei citate, Colegiul conchide că, instanța de fond corect a dispus încasarea de la pârâtul Roșca Adrian, în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 771,81 lei.

Cu referire la compensarea prejudiciului moral ce incorect a fost dispus spre încasare de la Roșca Adrian în beneficiul Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei, Colegiul reține următoarele:

Potrivit prevederile art. art. 45 alin.1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie.

În conformitate cu art.9 alin.2) lit. f) Cod Civil, drepturile şi obligațiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane. 44. Art.16 alin. (1) lit. g) Cod civil prevede că, apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Conform prevederilor art. 19 alin.1), 2), 3) Cod Civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

Colegiul Civil relevă, că norma de drept indicată, conţine reglementări la capitolul reparare a prejudiciului rezultat al lezării drepturilor persoanei. Constituie metodă de apărare a drepturilor civile în baza principiului reparării integrale a prejudiciului şi constă în despăgubirea titularului dreptului încălcat pentru prejudiciul efectiv, precum şi pentru venitul ratat.

Posibilitatea persoanelor fizice de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor îi este atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile.

În aceste circumstanţe Colegiul apelează la dispoziţiile capitolului XXXIII Cod Civil, care stabileşte condiţiile survenirii răspunderii pentru cauzarea de prejudicii, subiecţii care răspund pentru prejudiciile cauzate, precum şi ordinea de reparare a prejudiciului cauzat vieţii şi sănătăţii persoanelor, compensarea pagubei morale.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

În corespundere cu dispoziţiile art. 2036 alin. (l) şi (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (*suferinţe psihice sau fizice*) pin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri, iar potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Prin prisma art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată

va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin noțiunea de *prejudiciu moral* se înţeleg suferinţele psihice sau fizice cauzate prin acţiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobândite prin lege (viaţa, sănătatea, demnitatea şi reputaţia profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor etc).

În continuare Colegiul civil, reține că, prejudiciu moral urmează a fi reparat în conformitate cu principiul echității, iar art.41 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului defineşte noţiunea de „*reparaţie echitabilă*” şi se aplică atât pentru prejudiciile materiale, cât şi pentru cele morale. Prin urmare, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenţiei sau a Protocoalelor sale şi dacă dreptul intern al Înaltei Părţi Contractuale nu permite decât o înlăturare incompletă a consecinţelor acestei încălcări, Curtea acordă părţii lezate, dacă este cazul, o reparaţie echitabilă.

În această ordine de idei, Colegiul civil notează că condiţiile de reparaţie a prejudiciului moral sunt: constatarea încălcării; imposibilitatea înlăturării consecinţelor încălcării; existenţa unui prejudiciu considerabil; existenţa legăturii de cauzalitate între încălcare şi prejudiciu. Existenţa prejudiciului considerabil presupune două elemente ce urmează a fi constatate: însăşi existenţa prejudiciului şi caracterul considerabil al acestuia. Probaţiunea existenţei prejudiciului, legătura de cauzalitate între încălcare şi prejudiciu revine reclamantei.

Colegiu civil relevă că la stabilirea cuantumului compensaţiei pentru prejudiciul moral, urmează a se evalua atât despăgubirea destinată reparării acestuia, cât şi prejudiciul moral suferit, caracterul şi gravitatea suferinţelor fizice sau psihice. Evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea costului suferinţelor fizice şi psihice, care prin sine sunt inestimabile, însă aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului şi implicaţiilor acestora pe toate planurile vieţii sociale ale persoanei. La determinarea compensaţiei pentru prejudiciul moral, se ţine cont de importanţa valorii morale lezate.

Respectiv, prejudiciul moral poate fi definit ca o totalitate de suferinţe fizice şi psihice (morale) ce le suportă persoana în urma acţiunilor ilicite săvîrşite de autorul prejudiciului.

După cum rezultă din conţinutul normei citate supra prejudiciul moral se compensează numai atunci cînd a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Rezultă că există un raport direct între natura valorilor lezate şi natura prejudiciului. Astfel, prejudiciul este moral numai dacă este urmarea încălcării unor valori de aceeaşi natură.

La determinarea mărimii prejudiciul moral, trebuie avut morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

Colegiul civil remarcă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragere ilegală la răspundere și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

În acest context, Colegiul civil relevă că pretențiile reclamanților/intimaților Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei de încasare a prejudiciului moral în mărime de 2 000 lei invocate de ultimii a fi suportate urmare a acțiunilor pârâtului/apelantului Roșca Adrian, privind deteriorarea acoperișului bunului imobil care le aparține cu drept de proprietate, nu pot justifica încasarea unor despăgubiri morale materializate în cuantum bănesc.

Mai mult ca atât, Colegiul civil consideră că reclamanții/intimații Kolodrevski Maria și Kolodrevski Serghei nu pot fi considerați lezați, dat fiind că acțiunile în cauză nu a fost îndreptate împotriva vieții și sănătății acestora, mai mult nici nu au prezentat careva probe în acest sens, prin urmare instanța de fond neîntemeiat a admis încasarea prejudiciului moral, fapt pentru care se va respinge în totalitate.

Ca urmare a celor expuse mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a casa parțial hotărârea judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 iunie 2024 şi va emite o hotărâre nouă de respingere a pretenției de compensare a prejudiciului moral, în rest dispozițiile hotărârii fiind menținute fără modificări..

În conformitate cu art.385 lit.c) CPC, Colegiul civil

D E C I D E :

Cererea de apel declarat de avocatul Soltan Vadim în interesele lui Roșca Andrian se admite.

Se casează parțial hotărârea judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 iunie 2024, în latura încasării prejudiciului moral și în această partea emite o hotărîre nouă prin care pretenția formulată de Kolodrevschi Maria și Kolodrevschi Serghei către Roșca Andrian cu privire la încasarea prejudiciului moral se respinge.

În rest dispozițiile primei instanțe se mențin.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Grosu Stanislav

Judecătorii: Țihonschi Alina Holban Radu